

Naslov:

Maline so

Avtor: **Tomaž Šalamon**

Obdobje: **Sodobna slovenska književnost**

Pomen: Ludistična pesem; izraz je izpeljan iz latinske besede ludus, ki pomeni igra, zabava, igračka, šala

Besedilo:

Maline so
II

Pridemo v Karlovac
in se pogovarjamo
kako bi igrali
man to man
na dva centra
ali na križ

in Guato ima nove superge
in prižgejo se luči
in vsak ima svojo številko
in Škinko je fantastičen back
in vzamejo time-out
a noben ne prodre v našo cono
in vsi naši koši so brez kosti

a v drugem polčasu pride teta Agata
in reče
ooo
ooo kako sem zadovoljna
in pride teta Lela
in reče
ooo
ooo kako sem zadovoljna
in pride Olivieri
in reče
ooo
ooo kako sem zadovoljen
Derin
Camerlengo
Siora Pesaro

in vsi hodijo gor pa dol po tribuni

in pojejo

ooo

ooo kako smo zadovoljni

in ti

ali si zadovoljen sam s sabo

me vprašajo

ko mečem žogo iz outa

in pomislim

jasno

zadovoljen sem

jasno da sem zadovoljen

ooo

ooo kako sem zadovoljen

na koncu me vprašajo novinarji

zakaj ste izgubili to tekmo

maline so

maline

rečem

INTERPRETACIJA

Pesem je izšla leta 1966 v pesniški zbirki z naslovom Poker.

Ludistična pesem; izraz je izpeljan iz latinske besede ludus, ki pomeni igra, zabava, igračka, šala.

Šalamuna literarna zgodovina uvršča med ludiste zaradi njegovega pojmovanja življenja in sveta.

Šalamun namreč življenje razume kot neobvezno igro brez nekega višjega pomena in smisla. Igro v kateri ni nič več dokončno, nič več sveto, nič več obvezujoče in zavezujoče. V pesmi zagovarja stališče, da je življenje zgolj igra, da stvari zgolj so, da obstajajo same po sebi in same zase, brez višjih pomenov in smislov, ki jim jih nadeva človek.

Ko novinar igralca na koncu pesmi vpraša, zakaj so izgubili tekmo, ta odgovori z nenavadno besedno zvezo. Reče samo: "Maline so", kajti to je vse, kar moramo vedeti. Ni se nam treba spraševati, zakaj stvari so in kako so, ni nam treba iskati nekih skritih pomenov in vzrokov. Odkrivanje vzrokov je za Šalamuna nesmiselno, ker ne verjame v racionalne temelje sveta.

Iskati vzroke za izgubljeno košarkaško tekmo pa bi pomenilo ravno to. Za Šalamuna je pomembno, da je tekma bila, da so se imeli vsi lepo, zakaj so jo izgubili, je nepomembno. Podobno velja tudi za človekovo početje in življenje nasploh. Iskanje in razkrivanje globljih skritih pomenov in življenjskega smisla je bila namreč domena tradicionalnega pesništva, iz katerega je Šalamun deklarativno izstopil.

Šalamun z desakralizacijo poezije zavrže tradicionalno poetiko. Njegove pesmi so neobvezna igra besed, delujejo duhovito, sveže, ironično, igrivo in šokantno obenem.

Hkrati z banalizacijo pesniških motivov in tem se mu zgodi tudi banalizacija jezika. V pesniški jezik vdrejo nepesniške, pogovorne, žargonske in slengovske besede: man to man, fantastičen, na križ, back, gor pa dol...; hkrati Šalamun zavestno krši pravopisne norme, v pesmi ni ločil in velikih začetnic. Leta 1966, ko je zbirka izšla v samozaložbi, je naletela na ogorčenje in zgražanje nekaterih bralcev in kritikov.

Motiv pesmi je šokantno banalen - košarkaška tekma - in obenem popolnoma nov v dotedanji slovenski poeziji.

Po zunanji zgradbi je pesem modernistična in izjemno vizualna, skoraj bi lahko rekli, da je napisana v filmskem jeziku in kadrirana, menjujejo se različni filmski plani: najprej imamo totale; ekipa pride v Karlovac, pogovarjajo se o strategiji igre, nato pridejo detajli; Guatove nove superge, številke na dresih, Karlovac, sledi akcijski del; kadri tekme se montažno izmenjujejo s kadri na tribuni; imamo velike plane tete Agate, tete Lele, Olivierija, Derina, Camerlenga; Siore Pesaro, vsi hodijo gor in dol po tribuni in dajejo enake izjave. Pesem se konča s tipičnim novinarskim vprašanjem in popolnoma netipično izjavo pesniškega subjekta: "Maline so / maline."

V pesmi je prisotna ironija; lirski subjekt tekmo, ki mu zbuja zadovoljstvo in občutek sreče, izgubi. Če tekmo razumemo kot življenje, ugotovimo, da nas pravzaprav vse čaka enaka usoda.

Vsi bomo na koncu izgubili to tekmo, ki se ji reče življenje, in ko pride konec, se je nesmiselno spraševati, zakaj smo izgubili; smiselno se je veseliti in igrati, dokler igra, košarkaška tekma, oziroma življenje traja.